

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIA A PATRA

DECIZIE

Cererea nr. 37327/24

Călin GEORGESCU împotriva României

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), întrunită la 11 februarie 2025 într-o Cameră compusă din:

Jolien Schukking, *președinte*,

Faris Vehabović,

Lorraine Schembri Orland, *judcători*,

și Simeon Petrovski, *grefier adjunct de secție*,

Având în vedere:

cererea (nr. 37327/24) împotriva României, introdusă la Curte în temeiul articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale («Convenția») la 16 decembrie 2024 de către un cetățean român, domnul Călin Georgescu, născut în 1962, care locuiește în Mogoșoaia („reclamantul”), și care a fost reprezentat de doamna Maria Vasii, avocat din Hunedoara;

După deliberare, decide după cum urmează:

OBIECTUL CAUZEI

1. Cererea privește anularea, printr-o decizie adoptată la 6 decembrie 2024 de Curtea Constituțională a României, a procesului electoral privind alegerile prezidențiale din România. Reclamantul invocă articolele 6, 10, 11 și 13 din Convenție și articolul 3 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

A. Contextul cauzei

2. Reclamantul a candidat la alegerile pentru Președinția României care au avut loc la 24 noiembrie 2024, un al doilea tur de scrutin urmând să aibă loc la 8 decembrie 2024, întrucât niciun candidat nu a obținut majoritatea absolută a voturilor exprimate în primul

tur. În urma primului tur, la 24 noiembrie 2024, reclamantul, care s-a prezentat în calitate de candidat independent nesușinut de un partid politic, a fost cel mai bine plasat, cu peste 2 milioane de voturi exprimate în favoarea sa (22,94 % din totalul voturilor), și s-a calificat pentru al doilea tur. Rezultatele primului tur de scrutin, în special cele referitoare la reclamant, au fost în mare parte considerate de mass-media ca o surpriză, având în vedere estimările anterioare ale sondajelor.

3 . În data de 28 noiembrie 2024, Consiliul Suprem de Apărare a Țării (CSAT) s-a întrunit în ședință, convocat de președintele în exercițiu al României, Klaus Iohannis. La finalul ședinței, CSAT a emis un comunicat de presă în care se arată că, deși nu are niciun rol în procesul electoral, CSAT trebuie să analizeze date care indică un impact asupra securității naționale. În comunicat se menționează că există documente care indică atacuri cibernetice, din partea unor actori statali și nestatali, menite să influențeze corectitudinea procesului electoral. De asemenea, s-a menționat că un candidat - care nu a fost numit în comunicatul de presă, dar care a fost ușor identificat de mass-media și de public ca fiind reclamantul - a beneficiat de o expunere masivă și de un tratament preferențial din partea platformei de social media Tik Tok. În acest sens, CSAT a arătat că, în materialele video publicate pe această platformă, candidatul respectiv nu a fost etichetat drept candidat la alegerile prezidențiale, ceea ce nu era în conformitate cu regulile electorale și cu o decizie a Biroului Electoral Central (BEC). CSAT a solicitat autorităților competente în domeniile securității naționale, cercetării penale și supravegherii procesului electoral să ia de urgență măsurile necesare pentru clarificarea aspectelor prezentate în cadrul ședinței.

4. După ce primise anterior o plângere din partea unui alt candidat care a pierdut în primul tur al alegerilor prezidențiale și după ce a dispus renumărarea voturilor exprimate, prin Decizia nr. 31 din 2 decembrie 2024, pronunțată în temeiul articolului 146 litera (f) din Constituția României și al articolelor 37 și 76 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale („Legea nr. 47/1992”), Curtea Constituțională a confirmat și validat rezultatele primului tur al alegerilor prezidențiale.

5 . La 4 decembrie 2024, președintele Iohannis a declassificat documentele de informații („Note informative”) din ședința CSAT din 28 noiembrie 2024 (a se vedea punctul 3 de mai sus).

B. Decizia Curții Constituționale din 6 decembrie 2024

6. La 6 decembrie 2024, după ce a examinat din oficiu corectitudinea și legalitatea procesului electoral în lumina noilor informații declassificate (a se vedea paragraful 5 de mai sus), Curtea Constituțională a decis, în unanimitate și în temeiul articolului 146 litera (f) din Constituție, să anuleze întregul proces electoral cu privire la alegerea Președintelui României (Decizia nr. 32 din 6 decembrie 2024). Curtea a hotărât că acesta trebuie reluat în întregime, Guvernul stabilind o nouă dată pentru alegeri și un nou calendar pentru acțiunile necesare. Decizia a fost definitivă.

7 . Curtea Constituțională a subliniat că avea competența, în temeiul articolului 146 litera (f) din Constituție, de a asigura respectarea procedurii alegerilor prezidențiale și de a confirma rezultatele acestora, ceea ce trebuia privit în lumina rolului său de a garanta

supremația Constituției, prevăzut la articolul 142 din Constituție și la articolul 1 din Legea nr. 47/1992. Referindu-se la notele informative declasificate (a se vedea paragraful 5 de mai sus), Curtea Constituțională a constatat că procesul electoral prezidențial a fost viciat pe întreaga sa durată. Neregulile descoperite au denaturat caracterul liber și corect al votului cetățenilor, au afectat corectitudinea și transparența campaniei electorale și au încălcat normele privind finanțarea acesteia. În această privință, Curtea Constituțională a subliniat relația strânsă dintre democrație și statul de drept, necesitatea ca procesul electoral să respecte Constituția și legislația relevantă, precum și obligația pozitivă a statului și obligația de neutralitate, făcând trimitere în acest sens la „Declarația interpretativă a Comisiei de la Veneția privind bunele practici în materie electorală în ceea ce privește tehnologiile digitale și inteligența artificială” (adoptată la sesiunea sa plenară din 6-7 decembrie 2024; denumită în continuare „declarația interpretativă”).

8. Curtea Constituțională a subliniat în continuare că dreptul alegătorilor de a-și crea o opinie includea atât dreptul de a obține o informare corectă cu privire la candidați și la procesul electoral, din toate sursele, inclusiv online, cât și dreptul de a fi protejați de impactul nejustificat asupra comportamentului de vot bazat pe acte ilegale și disproporționate. Aceasta a subliniat că unul dintre candidați a beneficiat de o promovare agresivă a mesajelor sale prin intermediul algoritmilor platformelor mass-media, care a eludat legislația electorală și a condus la dezinformare și la manipularea votului, în condițiile în care materialele electorale de promovare a candidatului respectiv nu au purtat semnele specifice ale publicității electorale în conformitate cu Legea nr. 370/2004 privind alegerea Președintelui României („Legea nr. 370/2004”). În plus, în ceea ce privește principiile neutralității și egalității de șanse pentru toți candidații și făcând trimitere la articolul 37 din Constituție, utilizarea netransparentă și manipulatorie de către un candidat a tehnologiilor digitale și a inteligenței artificiale a generat o inegalitate evidentă între candidatul respectiv și ceilalți candidați și a impus autorităților competente să intervină, să investigheze și, după caz, să aplice sancțiuni legale.

9. Referindu-se la finanțarea campaniei electorale și la „Declarația interpretativă” a Comisiei de la Veneția (a se vedea punctul 7 de mai sus), Curtea Constituțională a observat că, deși platformele de socializare sunt obligate să comunice în mod continuu date privind publicitatea politică și sponsorii electorali, un candidat a declarat Autorității Electorale Permanente că nu a cheltuit niciun ban în campania sa, ceea ce era contrazis de datele prezentate în notele informative (a se vedea punctul 5 de mai sus). Era de notorietate faptul că o campanie electorală implică costuri și cheltuieli considerabile, iar analiza efectuată a relevat o neconcordanță evidentă între amploarea campaniei și absența oricăror cheltuieli raportate de candidatul respectiv. Curtea Constituțională a considerat că principiul transparenței în ceea ce privește fondurile cheltuite pentru campania electorală a fost încălcat, ridicând suspiciuni cu privire la corectitudinea alegerilor.

10. Luând în considerare durata și complexitatea activităților electorale necesare, Curtea Constituțională a hotărât, în temeiul articolului 83 § 2 din Constituție, că Președintele în exercițiu al României trebuie să își continue mandatul până la depunerea jurământului de către președintele nou ales.

11. Prin deciziile nr. 230D din 6 decembrie 2024 și 231D din 7 decembrie 2024,

Biroul Electoral Central a făcut referire la decizia nr. 32 din 6 decembrie 2024 a Curții Constituționale și la comunicatul de presă aferent. Acesta a dispus încetarea tuturor operațiunilor de votare pentru turul al doilea al alegerilor prezidențiale în România și în străinătate și a încetat activitatea birourilor electorale locale și centrale.

CADRUL JURIDIC RELEVANT

Constituția României

12. Articolul 1 § 4 din Constituția României prevede că statul este organizat pe baza principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.

13. În conformitate cu articolul 61 § 1 din Constituția României, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legislativă a țării.

14. Președintele României reprezintă statul român și apără independența națională, unitatea și integritatea teritorială a țării. El este garantul Constituției și al bunei funcționări a autorităților publice. În acest scop, el/ea acționează ca mediator între Puterile în stat, precum și între stat și societate (articolul 80).

15. După ce Parlamentul adoptă o lege, aceasta este trimisă președintelui, care trebuie să o promulge în termen de douăzeci de zile de la primirea sa. Înainte de promulgarea legii, președintele poate solicita Parlamentului, o singură dată, reexaminarea acesteia. Președintele trebuie să promulge legea în termen de zece zile de la primirea acesteia după reexaminarea sa de către Parlament (articolul 77). În contextul procedurii legislative *lato sensu*, președintele este unul dintre actorii instituționali și politici care pot solicita Curții Constituționale să verifice constituționalitatea unei legi înainte ca aceasta să fie promulgată, adică un control abstract *a priori* (Articolul 146 litera (a)). Deciziile Curții Constituționale sunt publicate în Monitorul Oficial și sunt, în general, obligatorii de la data publicării lor (articolul 147).

16. Președintele României nu are dreptul de a iniția procesul de adoptare a unei legi prin procedura legislativă obișnuită (în conformitate cu articolul 74 § 1 din Constituție, Guvernul, membrii camerelor inferioară și superioară ale Parlamentului sau cel puțin 100.000 de cetățeni cu drept de vot au un astfel de drept în condiții specifice). Președintele poate cere cetățenilor români să își exprime voința prin referendum cu privire la anumite probleme de interes național (articolul 90). Conform interpretării Curții Constituționale, rezultatele unui astfel de referendum au efecte politice, dar nu și consecințe juridice sau legislative directe. Revine autorităților investite cu competența de a iniția procesul de adoptare a legislației să analizeze dacă să demareze un astfel de proces în sensul exprimat de cetățeni în cadrul referendumului (a se vedea, printre altele, Decizia Curții Constituționale nr. 2/2019, §§ 48, 52 și 73).

17. Președintele participă, de asemenea, la numirea guvernului, prin desemnarea unui candidat la funcția de prim-ministru și numește guvernul pe baza unui vot de încredere adoptat de Parlament (articolul 85 § 1). Președintele are competența de a demite și de a numi, la propunerea prim-ministrului, anumiți membri ai guvernului, dar aprobarea

Parlamentului este de asemenea necesară în cazul unei remanieri guvernamentale, dacă aceasta modifică structura ministerială sau compoziția politică a executivului (articolul 85 § 2).

18. În conformitate cu articolul 89 din Constituție, Președintele are o putere limitată de a dizolva Parlamentul în circumstanțe foarte specifice, și anume în cazul în care nu a fost obținut un vot de încredere pentru formarea unui guvern în termen de șaizeci de zile de la prima cerere și numai după respingerea a cel puțin două cereri de investitură. Mai mult, în cursul aceluiași an, Parlamentul poate fi dizolvat o singură dată și, în plus, nu poate fi dizolvat în cursul ultimelor șase luni ale mandatului Președintelui României sau în timpul unei stări de mobilizare, război, asediu sau urgență.

19. Președintele, în exercitarea atribuțiilor sale, poate emite decrete în temeiul Constituției. Atunci când acestea se referă la anumite domenii, cum ar fi tratatele internaționale, starea de urgență, mobilizarea armatei, acestea trebuie să fie contrasemnate de prim-ministru (articolul 100).

EVALUAREA INSTANȚEI

20. Reclamantul s-a plâns că decizia nr. 32 din 6 decembrie 2024 a Curții Constituționale de anulare a întregului proces electoral pentru alegerea Președintelui României s-a bazat pe acuzații nefondate, că a fost ilegală și disproporționată și că a încălcat dreptul său la alegeri libere prevăzut de articolul 3 din Protocolul nr. 1 la Convenție. Invocând articolele 6 și 13 din Convenție, reclamantul s-a plâns, de asemenea, că această decizie, care i-a refuzat dreptul de a fi ales în funcția de Președinte al României, a fost adoptată într-un mod netransparent și că nu există nicio cale de atac împotriva acesteia. Invocând articolele 10 și 11 din Convenție, reclamantul a susținut că această decizie a fost rezultatul unei ingerințe politice din partea „partidului de guvernământ” însărcinat cu procesul electoral și că aceasta aducea atingere libertății de a participa la procesul democratic, în special libertății de asociere politică.

A. În ceea ce privește plângerea formulată în temeiul articolului 3 din Protocolul nr. 1 la Convenție

21. Reclamantul s-a plâns că anularea prin decizia nr. 32 din 6 decembrie 2024 a Curții Constituționale a întregului proces electoral cu privire la alegerea Președintelui României a încălcat dreptul său la alegeri libere în temeiul articolului 3 din Protocolul nr. 1.

22. Curtea reiterează că obligațiile impuse statelor contractante prin articolul 3 din Protocolul nr. 1 sunt limitate la „alegerea legiuitorului” și nu se aplică, în mod normal, alegerii unui șef de stat, cu excepția cazului în care se stabilește, în lumina structurii constituționale a statului în cauză - ceea ce Curtea nu a concluzionat încă în nicio cauză anterioară - că acesta din urmă ar putea fi considerat, în mod argumentat, un „legiuitor”, fiindu-i conferită competența de a iniția și de a adopta legi sau bucurându-se de competențe largi de control al adoptării legilor sau de competența de a cenzura principalele autorități legislative (a se vedea *Boškoski c. Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei* (dec.), nr.

11676/04, 2 septembrie 2004, și, *mutatis mutandis*, *Guliyev c. Azerbaidjan* (dec.), nr. 35584/02, 27 mai 2004, și *Kribovokov c. Ucrainei* (dec.), nr. 38707/04, 19 februarie 2013).

23. În ceea ce privește prezenta cauză, Curtea observă de la început că în Constituția României se prevede în mod expres că Parlamentul este singura autoritate legislativă a țării (articolul 61 § 1 din Constituție; a se vedea paragraful 13 de mai sus).

24. Rolul președintelui, astfel cum este definit de Constituție, se axează pe funcția de reprezentare a statului, respectarea Constituției și buna funcționare a autorităților publice, precum și medierea între diferitele puteri ale statului, și între stat și societate (articolul 80; a se vedea paragraful 14 de mai sus).

25. În plus, Curtea observă că din dispozițiile de drept intern aplicabile rezultă că Președintele României este investit cu puține competențe care ar putea fi interpretate, într-o măsură limitată, ca o interacțiune instituțională cu legiuitorul, fără a face însă parte din acesta. În special, președintele este împuternicit să semneze și să amâne temporar promulgarea legilor adoptate de Parlament, dar în condiții strict limitate (articolul 77; a se vedea paragraful 15 de mai sus). Exercițarea acestei competențe creează o simplă obligație procedurală pentru Parlament de a reexamina legea (fie în întregime, fie o anumită dispoziție a acesteia), însă acesta din urmă păstrează o libertate de apreciere totală în ceea ce privește rezultatul de fond al acestei reexaminări. Președintele nu poate interveni cu o putere legislativă pură, și anume puterea de a iniția legi (articolul 74 § 1; a se vedea paragraful 16 și a se compara cu *Kribovokov* (decizia citată anterior)) sau de a adopta legi cu forță juridică supremă, care aparține exclusiv Parlamentului. Președintele nu poate emite niciun decret care depășește competențele sale, ceea ce exclude, prin urmare, decretele de natură legislativă sau decretele care ar putea contrazice sau înlocui actele legislative ale Parlamentului. În consecință, competențele sale în această privință se limitează în esență la punerea în aplicare a acestor acte legislative (a se vedea paragrafele 15 și 19 de mai sus). Constituția României prevede în mod clar separarea puterilor (a se vedea paragraful 12 de mai sus). Curtea consideră competența președintelui accesorie față de competența legislativă a Parlamentului ca nefiind o competență care ține de actul propriu-zis de legiferare, ci una ce trebuie interpretată ca fiind necesară și strict limitată la sistemul de „checks and balances” inter-instituțional, comun majorității democrațiilor europene (a se compara cu *Guliyev* (decizia citată anterior)).

26. În lumina celor de mai sus, Curtea nu constată niciun indiciu potrivit căruia atribuțiile Președintelui României sunt de natură să facă din această funcție parte din „legislativul” statului pârât, în sensul articolului 3 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

27. Rezultă că această parte a cererii este incompatibilă *ratione materiae* cu dispozițiile Convenției în sensul articolului 35 § 3 a) și trebuie respinsă în conformitate cu articolul 35 § 4 din Convenție.

B. În ceea ce privește plângerile formulate în temeiul articolelor 6 și 13 din Convenție

28. Invocând articolele 6 și 13 din Convenție, reclamantul s-a plâns de faptul că decizia nr. 32 din 6 decembrie 2024 a Curții Constituționale a fost adoptată într-un mod

netransparent și fără ca el să aibă posibilitatea de a respinge acuzațiile cuprinse în aceasta și că nu există nicio cale de atac împotriva acesteia.

29. Curtea observă că procedura în cauză a vizat dreptul reclamantului de a candida la alegerile prezidențiale. Prin urmare, litigiul în cauză privea dreptul său politic și nu avea nicio legătură cu «drepturile și obligațiile sale civile» în sensul articolului 6 § 1 din Convenție (a se vedea *Mutalibov c. Azerbaidjan* (dec.), nr. 31799/03, 19 februarie 2004, și, *mutatis mutandis*, *Pierre-Bloch c. Franței*, 21 octombrie 1997, § 50, *Raport al Hotărârilor și Deciziilor* 1997-VI). Mai mult, deși reclamantul se referă în cererea sa la „acuzațiile” împotriva sa, Curtea observă că decizia Curții Constituționale nr. 32 din 6 decembrie 2024 nu se referea la stabilirea vreunei «acuzații penale» împotriva reclamantului în sensul articolului 6 § 1 din Convenție. În consecință, Curtea constată că articolul 6 din Convenție nu este aplicabil prezentei proceduri.

30. Rezultă că plângerea în temeiul articolului 6 din Convenție este incompatibilă *ratione materiae* cu dispozițiile Convenției în sensul articolului 35 § 3 a) și trebuie respinsă în temeiul articolului 35 § 4 din Convenție.

31. Având în vedere aceste constatări, reclamantul nu are o „pretenție analizabilă” în temeiul articolului 13. Prin urmare, plângerea formulată în temeiul acestui articol este și ea incompatibilă *ratione materiae* cu dispozițiile Convenției și trebuie respinsă în temeiul articolului 35 §§ 3 (a) și 4 din Convenție.

C. În ceea ce privește plângerile formulate în temeiul articolelor 10 și 11 din Convenție

32. Invocând articolele 10 și 11 din Convenție, reclamantul a susținut că decizia nr. 32 a Curții Constituționale din 6 decembrie 2024 a fost rezultatul unei ingerințe politice din partea „partidului de guvernământ” însărcinat cu procesul electoral și că aceasta a subminat libertatea de a participa la procesul democratic, în special libertatea de asociere politică.

33. Curtea reamintește că formularea articolului 34 indică faptul că o „alegație” sau plângere în sensul Convenției cuprinde două elemente, și anume alegații de fapt (și anume că reclamantul este „victimă” unei acțiuni sau omisiuni - a se vedea *Eckle c. Germaniei*, 15 iulie 1982, § 66, Seria A nr. 51) și argumentele juridice care le susțin (și anume că respectiva acțiune sau omisiune a implicat o „încălcare de către [o] Parte Contractantă a drepturilor prevăzute în Convenție sau în protocoalele la aceasta”). Aceste două elemente sunt interconectate, deoarece faptele reclamate trebuie analizate în lumina argumentelor juridice prezentate și *viceversa* (a se vedea *Radomilja și alții c. Croației* [GC], nr. 37685/10 și 22768/12, § 110, 20 martie 2018).

34. Curtea constată că reclamantul nu a invocat niciun argument de fapt și de drept în susținerea plângerilor sale formulate în temeiul articolelor 10 și 11 din Convenție.

35. Curtea reamintește că nu este de competența sa să speculeze asupra fondului plângerilor unui reclamant, mai ales dacă acesta este reprezentat de un avocat ales de el, ca în speță. În măsura în care plângerile, în lumina puținelor elemente prezentate de reclamant, ar putea fi înțelese ca vizând pretinsa sa incapacitate de a participa la procesul

electoral, Curtea consideră că acesta este un aspect deja examinat în temeiul articolului 3 din Protocolul nr. 1 la Convenție (a se vedea paragrafele 21-27 de mai sus). În ceea ce privește libertatea de asociere politică pe care acesta a menționat-o de asemenea fără alte detalii, Curtea observă că reclamantul a fost candidat independent la alegerile pentru Președinția României (a se vedea paragraful 2 de mai sus).

36. Rezultă că această parte a cererii este vădit nefondată și trebuie respinsă în conformitate cu articolul 35 §§ 3 a) și 4 din Convenție.

Pentru aceste motive, Curtea, în unanimitate,

Declară cererea inadmisibilă.

Întocmită în limba engleză și comunicată în scris la 6 martie 2025.

Simeon Petrovski
Grefier adjunct

Jolien Schukking
Președinte